

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatvm Serie Vigesimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

A quo tempore triennium computandum sit, & quales debeant esse
matronæ de virginitate deposituræ. §. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](#)

Disputatio IV.

Quinimō si desint consanguinei, & vicini sufficiunt alijs testes omni exceptione maiores: vt tradit ipse Sanch. num. 13. Gutier. cap. 120. num. 11. & 12. Basil. Ponce, lib. 7. cap. 66. num. 5. Forma autem huius iuramenti: esti iure communis spēdat fieri debet taliſ factos sancti Euangelii, vt constat ex d. cap. laudabilem, confucudine tamen præscriptum est, vt super Cruce præfetur, teste Couarua, in cap. quamvis pactum, de Patr. in 6. §. 1. num. 2. ad finem. Sanch. lib. 7. disp. 108. num. 14. Gutier. de matr. cap. 120. num. 12.

Præter hoc iuramentum aliqui exigunt inspectionem impotentis, sed ab illo summo fundamento. Cū in cap. laudabilem non exigatur hæc diligentia, cū verique coniux faciat impedimentum, vt notauit Sanch. lib. 7. disp. 108. numero 6. Gutier. cap. 120. num. 9. Basil. Ponce, d. cap. 66. num. 5. Iuramentum autem coniugum, & propinquorum ita necessarium est, vt eo deficiente sententia lata pro matrimonio dissolutione nulla sit, vt colligitur ex d. cap. laudabilem. & cap. fin. de frigidis. & maleficiis. & tradit Sanch. Gutier. & Basilius supradicti.

S. X.

A quo tempore triennium computandum sit, & quales debeat esse matronæ de virginitate deposituræ?

- 1 Non est computandum triennium à die contracti matrimonij nisi copula fuerit intentata.
- 2 Profundunt varia sententia a quo tempore computandum sit.
- 3 Verius censes spectato iuri rigore computandum esse à die quo coniuges simul habitarunt in eodem lecto.
- 4 Computandum est hoc triennium, modo coniuges plearam pueras in fucinae adepti.
- 5 Hoc triennium continuum esse debet.
- 6 Matronarum testimonium de virginitate deponentium, falsa subiectio est.
- 7 Sufficiunt duo vel tres, et si aliqui septem requirant.
- 8 Quales debeat esse matronæ de virginitate deposituræ.

Triennium ad inuestigandam impotentiam statutum in d. cap. laudabilem de frigidis. & maleficiis, computari non potest à die contracti matrimonij, nisi copula attentata fuerit, vt colligunt omnes Doctores ex cap. requisiti 3. 9. 1. teste Sanch. lib. 7. disp. 110. num. 1. Gutier. cap. 121. num. 1. Sed an eo die numerandum sit, an vero à decreto Iudicis, variant Doctores. Nam Hostiens. in summittate de frigidis, & maleficiis, s. qualiter, & quando num. 12. & in cap. fin. edendis, num. 10. Et ibi Joann. Andr. num. 11. Ancharian. num. 9. notab. 12. Anton. Cuthac. lib. 7. in fin. maiorat. tit. 12. num. 267. Caulean. 2. p. dec. 1. 8. num. 7. & alii censem in impedimento maleficij enumerandum esse die copula intentata. Alii vero à quoniam numero est Henricus in cap. 1. num. 2. de frigidis. & maleficiis. Brunel. de sponsalib. concl. 18. declarat. 4. numero 10. & 14. id concedunt in impedimento frigidis. At Glorio in sum. verbo quod autem 33. q. Abbas in cap. fin. de frigidis. & maleficiis. Et ibi Innocent. Gregor. Lopez leg. 5. iiii. 3. part. 4. verbo dar placo. Gutier. de matr. cap. 121. numero 3. Sanch. alii relatis lib. 7. disp. 110. num. 4. O. 5. in omni impedimento, sed præcipue in impedimento frigidis enumerari triennium debere à die, quo coniuges simul habitarunt in eodem lecto, quia ab eo die vehementer præsumunt copulæ vacasse, vt notauit Gutier. d. cap. 121. num. 2.

Ego vero censeo spectato iuri rigore hanc ultimam sententiam tenorem esse, vt colligitur d. cap. laudabilem, vbi exp̄it habeat triennium enumerandum esse à die celebrati coniugij, quia ab eo die præsumuntur coniuges copulam intentatas. Idem demonstratur in cap. fin. eadem titul. de frigidis. & maleficiis, vbi mulier allegans multis annis cum viri habuisse, nec posuisse pati congressum nullo exceptuato vteriori triennio separatur. Verum spectata confucudine, stylisque Romanæ curia triennium computandum est à decreto Iudicis, quia ab eo die præmissa peccatum confessione, & Eucharistia sumptione diligenter copula procuratur. Sic sepe temuit Rota teste Farinac. volum. 1. consilior. dec. 27. & 277. & volum. 2. consilior. dec. 192. & 226. Riccio in praxi dec. 219. num. 1. Basilio Ponce, lib. 7. cap. 66. Quod si ante Iudicis decretum triennialis habitatio præcessit, arbitrio Iudicis relinquitur iustis de causis abbreviare triennium, vt notauit Rota dec. 226. Riccio, & Basilio. loc. alleg.

Quod vero aliqui Doctores censem triennium enumerandum esse sibi à die matrimonij contracti, sive à decreto Iudicis, tametsi coniuges non fuerint plenariae pubertatem adepti, minus verum est. Nam esto in d. cap. laudabilem. Et cap. fin. de frigidis. & maleficiis, nulla ex parte distinctione apposita omnibus de impotenti dubitantibus statuarunt triennium. At iustitione consonum est, ne ante plenam pubertatem, quæ ferd. de Castro. Sum. Mor. Part. V.

Punct. XIV. §. X. & XI.

189

in viris est 18. annus & in feminis 14. dictum experientia tempus incipiat. Qui pp̄ dum eam æratem coniuges non attingunt, præsumi iure potest impotentiam coeundi non ex frigiditate, aut maleficis, sed ex debili complexione, & conditione prouenire, vt optimè docuit Cardin. in cap. paber. n. omico de Desponsat. impuber. quem sequitur Sanch. lib. 7. disp. 110. n. 10. Gutier. de matr. cap. 121. num. 4.

Hoc triennum coniungum esse debet, vt deciditur cap. fin. de frigidis. & maleficiis, ibi. Intra predictos octo annos continuum triennium insimil habitasse. Quod si interpolatum fuerit supplendum est, vt docuit Ioann. Andreas in d. cap. fin. numero 9. Macard. alios referens, de probat. concl. 889. numero 8. Sanch. lib. 7. disp. 111. num. 5. Gutier. de matr. cap. 121. num. 8. Aliquis placet, scilicet Sylvestro q. 120. num. 23. Henric. lib. 12. de matr. cap. 7. numero 2. & cap. 8. num. 2. non esse censem interpolari, si per maiorem anni partem insimil habent. Argumento desumptio ex habitatione Scholasticorum in Universtitatibus, qui si majori anni parte commoren- rato anno censemur commorari. Alij minus probabilitas interpolari iudicant triennum, & supplendum, si aliquibus diebus eis pauci separantur. Recluſus tamen Hostiens. Ioann. Andreas. Præpost. Panormit. & alij, quos referunt, & sequuntur Macard. de probationib. concl. 889. num. 8. & 9. Sanch. dicta disp. 111. à num. 3. Gutier. num. 7. & 8. Basil. Ponce lib. 7. cap. 66. in fine, sententia triennium hoc non perdere continuationem ex eo, quod uno vel altero mense anni coniuges ob negotia occurentia separari vivant, quia continuatio triennij non debet esse mathematica, sed ciuilis, & moralis, & qualem coniuges frequenter habent, quæ ob breuem absentiam, tum peregrinationis, tum negotii domestici gerendi causâ non censetur depredi.

Quoad matronas attinet de virginitate feminæ deposituras iuxta Textum in cap. No cuiquam, cap. quod si ponentia 27. q. 1. & cap. fraternalitatis. Et cap. littera de Frigidis. & maleficiis, negare non possim eum ratione fallaciæ subiciebam illis, eo quod feminæ corrupte sapientia se virginis effingant, vt docuit August. lib. 1. de ciuit. Det. cap. 18. Ambros. lib. 6. ep. 1. ad Syngrium Porrense Ep. scopum. Panormit. in d. cap. fraternalitatis. Arnald. à Villanova lib. 3. brevarij. cap. 6. Et supponit cap. penult. de probationib. Sed non obinde ea diligentia omitenda est, quia ex ea esto non certa veritas elicatur, elicitur tamen probabilitas. Ob quam probationem diligentia quæ alia minus decens est licita, & honesta redditur.

Has matronas alicui videri posset debere esse septem, eo quod in cap. propositis de probationib. dicatur iuramento pueræ. & testimonio illarum septem mulierum esse potius fidem adhibendam. Verum ibi narratur factum, non autem deciditur id necessariam esse ad attestationem. Quare existimo duas, vel tres sufficiunt. Non enim recedere debemus absque expresso Textu à regula communis asserente in ore duorum, vel trium state omne verbum. Cap. in omni negotio de testimoniis. Quinimodo Macard. de probationib. concl. 1174. num. 21. placet, si in oppido vñ tantum matrona sit, & hæc satis peitia eius testimonium sufficiens esse, quodque probabile reputat Sanch. lib. 7. disp. 111. num. 17.

Debet autem haec matronæ esse honestæ, prouidæ, & prudentes, vt constat ex cap. fraternalitatis. cap. fin. de frigidis. & maleficiis, testarique debent iuxta propriæ artis peritiam, hoc est quantum ex arte propria comitare possunt virginem esse, aut non esse, impedimentum habent arctitudinis vel non. Aliam autem certitudinem habere nequamquam possunt. Ut vero testimonium præbeant, debent non tantum inspicere virginem, sed manibus obrectare, vt videatur supponi cap. penult. de probationib. ibi, sapientia fallitur. & oculus obsterit. Præter has diligencias alias poterit Iudex facere, si haec sibi vita non fuerint sufficietes. Vnde potest Medicos vocare, vt eum ex eorum testimonio impedimentum arctitudinis confiteat. Neque enim in re tam graui, vt bene Sanch. disp. 113. num. 28. in fine, qualibet diligentia superflua censenda est: agitur namque de matrimonij dissolutione, dæque licentia ad alium coniugium transcedendi.

S. XI.

An coniux propriæ autoritate recedens ob alterius impotentiam sit statim restituendus?

- 1 Refertur triplex sententia.
- 2 Resoluitur coniugem recedentem statim esse restituendum, nisi incontinenti probations impotentia certas, & evidentes offeras.
- 3 Quod officiis procedit, cum coniux recedit, antequam triennium experientia à iure concessum elapsum sit.

Très sententias probables refert in hoc puncto Sanch. lib. 7. disp. 112. Alii negant esse locum restitutio, quia sponsum